

DESENVOLUPAMENT D'INFRAESTRUCTURA D'ALTA CONNECTIVITAT I SERVEIS

Aquesta és una actuació tangencial al pla d'innovació, ja que té un àmbit molt més general. Ja al principi dels anys 90 el govern de Catalunya s'havia plantejat la possibilitat d'impulsar l'extensió d'una xarxa de banda ampla per tot el territori, mitjançant la creació d'un operador públic, tal com es feu al País Basc. Posteriorment, a finals dels 90, coincidint amb el final del monopoli en telecomunicacions, es portaren a terme polítiques actives de cobertura territorial, amb l'entrada dels operadors de cable, primer, i en general de tot tipus, després.

6.5 *Manufacturing* i logística

Dins d'aquesta anàlisi general del paper de la innovació en l'economia, s'identificà una altra qüestió que mereixia una política específica. El concepte d'empresa ha canviat radicalment en els darrers anys, d'acord amb els canvis en els marges associats a les diferents etapes de la cadena de valor, de manera que avui pot valer més la marca que el producte, o ser més important el control de la distribució que el de la fabricació, o que fer o no beneficis depengui de l'absència d'estocs o d'un salt menys en la cadena logística. Són els exemples de Dell, o de Wal Mart, a nivell internacional. El potencial d'aquest plantejament, especialment en un món globalitzat i interconnectat, és tan gran, que possiblement sigui l'eix central de la revolució en la dinàmica del flux d'idees, productes i diners en un futur pròxim. Per tant, el Pla d'Innovació incorporà una última línia de polítiques denominada «excel·lència en producció i logística», o també «*manufacturing* i logística», amb l'objectiu de preparar a les empreses catalanes per aprofitar els efectes d'aquesta revolució.

Dit d'altra manera, la globalització, per un costat, i les TIC, per l'altre, constitueixen la base del que, segurament, serà la major revolució respecte al que són i com s'estructuren les empreses. Ja està succeïnt en alguns sectors, curiosament, en diversos casos, en els més madurs, i lògicament s'expandirà a tot el teixit econòmic. Exemples com Zara

o Mango són el paradigma de la potència d'un canvi que no pot deixar indiferent al plantejament estratègic de cap indústria que aspiri a sobreviure a mig termini.⁵⁷ En aquest context, la producció flexible i la logística es converteixen en peces clau de la innovació empresarial. La logística integral, les noves tècniques organitzatives, la interconnexió entre punts de la cadena de valor, i el compromís de proveïdors d'alta competència tecnològica que actuen com a motor de la innovació de fabricants són els objectius d'aquest programa.

Aquesta fou l'última, i segurament la menys madura, de les línies del pla d'innovació, i és evident la seva importància. No obstant l'experiència d'empreses com les citades, existeix una escassa conceptualització rigorosa i oferta de *know-how* en aquest tipus d'actuacions, donat que no es tracta solament de logística —que sí que hi és—, o tècniques de producció —que també—, sinó de qüestionar tota l'estructura de l'empresa, repensar la cadena de valor del producte, quines activitats s'internalitzen..., per maximitzar el marge del nucli de la pròpia activitat empresarial.

Es va fer un esforç important de difusió de noves tècniques organitzatives de la producció i la gestió de la cadena de subministrament. Destaquen una Guia d'Innovació en Producció i Logística, així com una col·lecció denominada «Eines de progrés», i tres projectes pilot. Es tancà una línia específica d'ajudes per la innovació en producció i logística, que prioritzava la introducció de noves eines organitzatives en l'àmbit de les operacions industrials. S'aprovaren 153 projectes amb unes ajudes totals d'1,2 milions d'euros. Com és habitual en aquestes accions de difusió, s'han de comptabilitzar aquí 15 jornades especialitzades, 9 sessions enfocades a productivitat i 2 seminaris temàtics sobre enginyeria concurrent i autodiagnosi logística.

Es podria fer una enumeració de la multitud d'actes, publicacions, subprogrames, etc., en aquest àmbit: «Nova cultura empresarial», «Reinventar l'empresa», «Producció flexible i *outsourcing*», «Excel·lència en logística i producció», «*Just in place*», «*Stock zero* no és cost zero», projectes sectorials (salut, moble, fires...), *benchmarking* en-

57. Vegeu Carr, *op. cit.* pp.118-119.

tre proveïdors..., de manera anàloga als apartats anteriors. Però cal reconèixer que aquesta pota del Pla d'Innovació no arribà a adquirir una maduresa equivalent, potser perquè fou la que es començà a treballar amb més endarreriment. Ens quedem amb la impressió de que les polítiques es quedaren curtes en relació a la importància i el potencial del tema, demostrant un cop més que la transició d'un objectiu clar a unes actuacions eficaces concretes dista molt de ser trivial, i freqüentment requereix un llarg procés de maduració i de prova i error.

6.6 Finançament de la innovació

Finalment, malgrat que la conscienciació sobre la importància de la innovació i el disposar de les eines adequades són els elements claus, la innovació ha de ser pagada. No importa en quina mesura es consideri com un cost o com una inversió; en qualsevol cas exigirà disposar d'uns recursos financers suficients. Al respecte, la innovació afegeix al risc típic empresarial un nou element d'incertesa, ja que sovint un desenvolupament pot acabar en fracàs: un nou medicament que té efectes secundaris inacceptables, o un material que es degrada massa ràpid, o un nou producte que el mercat no accepta, etc. Per contra, si es té èxit, els retorns poden ser espectaculars. Tot això configura una particular problemàtica pel finançament de les activitats de R+D+i, que no pot ser ignorada si hom pretén impulsar una cultura empresarial innovadora.

Estem parlant, doncs, dels diferents mecanismes (subvencions, exempcions fiscals, etc.), que es van impulsar a Catalunya per incentivar la creació d'una cultura de la innovació en el dia a dia de les empreses eliminant les barreres derivades de la inexistència d'un finançament adequat d'aquestes activitats, ja que quan parlem d'empresa —en el nostre entorn—, parlem de risc. Si parlem d'innovació, necessàriament introduïm un nivell addicional de risc, i fàcilment es comprèn que a major risc, major exigència de rendibilitat, i major dificultat d'accés al finançament. Per això les polítiques d'innovació comporten freqüentment una necessària assignació de recursos pressupostaris.